

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, dimecres 8 de Janer de 1913

Núm. 6

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS

QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens → Plassa de Prim - REUS ← Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES

SERVEY DE GRAN LLUJIMENT

PERA BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots los dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida iluminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

Una ofensa y un desagravi

L'arcalde de Saragossa — ja d'això n'estàn enterats los nostres lectors—va retornar un ofici a la Diputació barcelonina en lo qual se li parlava de l'homenatge a mossèn Cinto, per estar escrit en català. Lo pobre senyor, apelant a la patrioteria, rebé telegrams y cartes de felicitació, que va donar a la publicitat, y ha mancat poc pera que fos posat a l'alsada d'En Palafox, lo nom d'aquest batlle.

Però un saragossà ilustre, lo catedràtic de Dret Canònic de la Universitat de Saragossa, don Joan Moneva, en lo diari "La Crónica", publicà un article tan just y noble, ple d'enteniment y de suficiencia en defensa de nostra llengua ultratjada, que'ns plau donarlo a la publicitat.

L'article se titula "Cataluña y la lengua catalana", article que no cal dir agrahiràn, com nosaltres, ab tota l'ànima, tots los bons catalanistes.

Heusaquí los seus principals fragments:

"Quizá el señor Alcalde ignoraba que, al entierro de Mosen Cinto, quien jamás escribió sino en catalán y por escribir en catalán alcanzó gloria, concurrió, en representación del Rey de España, su ministro responsable don Alvaro Figueroa y Torres, Conde de Romanones.

Me consta que el señor Alcalde sabía que, antes que una Corporación oficial catalana "osase" dirigirse en catalán a él, otra corporación catalana había hablado al Rey en catalán. Ignoro si el señor Alcalde conoce este título de una comedia castellana: "El mejor Alcalde, el Rey". Ahora, ya informado de que existe, sería cosa de preguntarle si lo acepta por bueno. No vendría mal esa protesta, sin la cual aparece un Alcalde de Real Orden—y, aunque lo fuera por elección, un Alcalde—culpando, siquiera con sus hechos, al Rey, por haber permitido ejemplos que han alentado esa "osadía" de que abomina el actual Alcalde de Zaragoza.

Con este motivo, este señor ha realizado un público desafío contra los catalanes que se honran públicamente hablando catalán; fácil gallardía, por dos conceptos: porque el retado es inconcreto y está a gran distancia; y porque todo ser viviente capaz de agresión, desde la hormiga hasta el hombre, "se siente tanto más agresivo cuanto está rodeado de mayor número de congéneres" (Scipion Sighele). El actual Alcalde ha catado bien, como cualquiera puede hacerlo, el odio a los catalanes, intenso y frecuente entre nosotros—y la más funesta especie de separatismo, porque es el separatismo de las almas,—y lo ha aprovechado para lo que él cree una glorificación personal.

Ello merece pena; yo le hubiera impuesto una de estas dos: la de envolver en silencio lo que hizo; quizá al señor Alcalde le hubiera parecido muy cruel; o estotra: publicar el protocolo de su campaña; esta pena me parecía muy cruel a mí, sin embargo, se la aplica él mismo. Basta: ya va bien castigado.

Viven entre nosotros catalanes: son, como nosotros, ciudadanos de Zaragoza; tienen derecho a ser defendidos por el Magistrado de la ciudad en todos sus intereses, de los cuales los del orden material no son los más excelsos. Están aquí en minoría, y en país extraño; bien se nota. Faltar contra ellos, en estas condiciones, a la hospitalidad, es cosa muy fea. Dejar a su cargo la defensa cuando son ofendidos en sus sentimientos de catalanes, es también pobreza de alma. Por eso quiero yo, aragonés, a falta de quienes con autoridad lo hagan, prestarles esta asistencia de convecino. Tampoco será todo mi esfuerzo para ellos: hablaré a la vez para despertar la conciencia de los aragoneses que quieran oírme.

Don Marcelino Menéndez y Pelayo dejó pronunciada esta sentencia contra la cual en vano recurren el casino y el arroyo: "La lengua catalana es una lengua española como cualquier otra, sin ninguna mancha de bastardía".

Ello no fué la concesión graciosa de un benévolo, mas el acatamiento inexcusable a una realidad. Lengua es aquel modo de hablar que tiene propio léxico, propia Gramática y propia Literatura; la lengua catalana tiene todo eso, su producción no disminuye; crece cada día; invade nuevos estudios; no se limita a defender su existencia; hoy, la mejor investigación científica que se hace en Cataluña está escrita en catalán, incluso de Ciencias matemáticas.

Quiero cerrar todo camino a la malicia. La "mejor" investigación científica no tiene su primor en la relatividad del adjetivo. Lo que allí se produce es digno de atención y elogio entre los selectos de la Europa Central.

Recientemente la Universidad de París ha restituido a la lengua catalana la consideración que ésta tuvo allí hace cuatro siglos, y hoy son allí admitidas tesis doctorales escritas en catalán.

No hay que temer por el catalán. A una cultura no la vence sino otra cultura superior; a un idioma que produce, otro idioma que produzca más y mejores obras. Y el odio lleva sobre sí esta maldición: que el que en odiar se emplea no tiene tiempo ni actividad para producir.

Continuaré.

JUAN MONEVA y PUYOL.

Polítiques

Lo partit conservador

Avuy dimecres se celebrará a Madrid una reunió de la minoría parlamentaria conservadora para tractar de la conducta que ha de seguir lo partit després de la retirada d'En Maura.

Entre les proposicions que's presentaran a la reunió n'hi figura una en que's declara que'l partit conservador subsisteix com a tal partit y está disposat en qualsevol moment a la defensa del partit y dels interessos que les seves doctrines representen; que no den admetres la renuncia del senyor Maura, y que en cas de que la reiteri, den nomenarse un directori que s'encarregui de la alta quefatura del partit.

Se subsistissin los mateixos motius que han obligat al senyor Maura a retirar-se, lo partit conservador arribaria a la abstenció o al retraïment.

Alguns conservadors dinen que en la reunió d'avuy ocorrerán coses sensacionals, inesperades.

Que será?

Manifestacions d'En Romanones

Lo comte de Romanones ha manifestat que en la Majordomia de Palau s'están rebent milers de telegrams de totes les províncies d'Espanya, felicitant al monarca per la solució donada a la darrera crisis y reinterrantli la seva inalterable adhesió.

En la nombrosa majoria de despachos se consigna que jamay s'ha vist major equitat y prudencia en l'exercici del poder moderador.

Aquí ting—ha afegit lo comte de Romanones—un extracte de la premsa estrangera.

Excepte «L'Autorité» y algun que altre periódic de l'extrema dreta, tots, absolutament tots los periódics del món fins los de significació conservadora, afirmen que'l rey d'Espanya ha complert a la perfecció son dever de monarca constitucional, resolent en la forma que ho ha fet la darrera crisis ministerial.

Y fora d'això, res més puc dir—ha afegit lo president.

Ara la espectació está en lo que pugui oórrer en la reunió que'l dimecres celebrarán los senadors y diputats conservadors.

Per les versions que circulen, per lo que sento a dir a uns y altres y per lo que la premsa reflexa, hi ha esperances de que'l senyor Maura torni a la política activa.

A mí m'agrada esser optimista y per lo tant me deixo portar per aqueixa esperansa.

Sempre m'inclino a lo més grat y no ting per qué dir quant celebraria que's convertís en realitat aquesta esperansa noble y afalagadora que mantenen los conservadors.

Lerrouxistes y reformistes de brasset

D'un diari d'informació, de Barcelona, es lo següent solt:

«Existen corrientes de aproximación entre radicales y reformistas para la próxima lucha electoral de diputados provinciales.

Si la coalición llega a ser un hecho, se presentará por Barcelona candidatura para las mayorías, contando con que el censo de Badalona ha de ser muy favorable a los republicanos, ya que en la capital sólo votarán en la próxima elección los distritos donde las derechas cuentan con gran mayoría.»

Nostre estimat confrare «El Poble Catalá» hi posa lo següent comentari, al peu de les anteriors ratlles que reproduïeix:

«Sempre ens ho haviem cregut que'ls reformistes tornarien, com a fills pró-

digs als brassos d'En Lerroux. Qué farien tots sols? Y ja se sab que ells necessiten actes de regidor, de diputat provincial, de qualsevol cosa, pera emplear a amics y parents. De que, sinó d'empleats, están compostos los seus cassinets de Barcelona?... Lo que'ns extranyaria fora que'ls lerrouxistes los volguessin.»

Per l'indult

Los senyors Morote, Castrovido y Alvarez Angulo han visitat en la presidencia al comte de Romanones pera interessarli la concessió d'un indult als condemnats o processats per delictes polítics, socials o de premsa.

Lo comte de Romanones ha manifestat que ja'l Consell havia canbiat impressions sobre aquest assumpte, y com a conseqüencia d'això lo ministre de Gracia y Justicia tenia l'encàrreg d'estudiarlo.

Ha expressat també als seus visitants, com ja havia manifestat la primera vegada que li varen parlar del indult, que era vehement son desitg de poder accedir a lo que's sollicitava, tant més quant que l'estat de tranquilitat y calma que regna a tota Espanya es favorable pera això.

Los senyors Morote, Castrovido y Alvarez Angulo, que portaven la representació del senyor Moya, han sortit molt satisfets de sa entrevista ab lo comte de Romanones.

L'actitut d'En Maura

S'accentua la creencia en los conservadors de que'l senyor Maura tornarà a la vida activa de la política, fundant aquesta creencia en que en la reunió de avuy s'adoptarà la actitut de seguir tots en lo retraïment, en qual cas lo senyor Maura, no volent contraure davant de la Corona y del país la responsabilitat de privarlos d'un instrument de govern, desistirà de la seva actitut.

Ab tot, altres elements, de distints partits, creuen que'l senyor Maura persistirà en lo seu modo de pensar y seguirá en lo retraïment, aconsellant la unió, ara més necessaria que may, de tots los conservadors y que designin un jefe o un directori.

Aquests son los judicis que's fan en los círcols polítics, especialment en lo Congrós.

En Sol y Ortega

y'l Tribunal Suprem

En Sol y Ortega ha fet les següents manifestacions:

Estic estudiant los 58 avant-judicis resoltos pel Suprem en idéntica forma que la que motivá que jo presentés la querrela contra la Sala primera del Alt Tribunal.

Estic decidit, lo primer dia en que s'obrin les Corts, a anunciar una interpelació al Govern sobre la manera de funció del més alt tribunal del país,

y a exposar ab tota claretat, pera que'l Parlament ho sábiga y s'enteri la nació, les ensenyances que jo adquireixi en l'exámen dels 59 avant-judicis pera que d'aquesta manera sábiga si está garantida la justícia o pel contrari, si's deu crear un organisme y poder exigir les responsabilitats d'ordre judicial als funcionaris que incorrin en ella.

La meua acció no va contra les persones, sinó contra'l funcionament del tribunal.

LOS CARRILAIRES

Les Juntas de les societats de ferroviaris han decidit suspendre durant un cert temps les campanyes contra les Companyies, per entendre que aquests moments son d'espectació.

La protesta—diuen—que acordárem en lo míting del dimars de la setmana passada celebrat a Barcelona, per les repressalies que les Companyies venen prenent contra'ls obrers que secundaren la vaga, ens impideix, de moment, portar a la práctica certs acords, perque fermes en la conducta de no voler atropellar los drets de ningú, ens hem imposat la obligació d'esperar lo temps necessari pera que les Companyies puguin rectificar los seus errors, abandonant lo camí que venen seguint desde'l dia en que quedá solucionat l'últim conflicte.

Si transcorregut lo temps—afegeixen—que nosaltres creyem suficient pera que les Companyies cambiïn d'actitut, no s'han arreglat les coses tal com los ferroviaris desitgen, s'acudirá sense contemplacions a la vaga, y si per desgracia tenim que recórrer a tan extrema mida, permanceixerem fermes en nostra actitut fins a veure tradoides en fets les promeses que'ns fassin les Companyies.

A les estacions hi ha normalitat completa.

Un obrer ha manifestat que's parlava d'organisar una serie de mitings de protesta contra les Companyies en diferents pobles, dient, ademés, que a les oficines hi regna satisfacció per les millores que s'han concedit, fent creure aixó que, en cas de vaga, no seria absolutament secundada.

TARRAGONA AGRICOLA

Per creureho d'alt interes pera nostres agricultors, ens plan publicar lo Prospecte de la revista quin nom encapala les següents ratlles.

Diu aixís:

«La provincia de Tarragona, la més essencialment agrícola de les catalanes, la d'agricultura més intensiva y variada y les seves hermoses comarques, ab llurs productes especialisats, no tenen representació dins del periodisme agrícola; los matisos culturals diferenciats d'altres terres, no están estudiats degudament; l'aplicació adequada dels coneixements agronomics als nostres cultius, no está feta; las experiencias aillades de nostres agricultors, queden ignorades y sense estimul; la vida de relació agrícola no está iniciada; l'estudi de noves industries agro-pequaries aplicables a aquest país, no s'ha realisat, y l'perfeccionament científic de les existents, resta inconegut.

Totes aquestes evidents necessitats ens han decidit a fer un sacrifici més a favor de nostre avens agrícola. Tindrem resolt? Trobarem quí'ns ajudi? Aquestes necessitats son sentides per la majoria de nostres compatriotas? Creyem que sí.

Pensem desenrotllar nostre pensament publicant a primers d'any nou una «Revista d'Agricultura», mensualment per are, «Tarragona Agrícola», en la que hi tendrán cabuda articles originals, traduccions de Revistes estrangeres y d'aquells coneixements que tinguin aplicació a nostres cultius, ab dibuixes y fotografies quant sigui convenient, donant a coneixer ademés les organiscions agrícoles propies y procurant llur federació. També s'hi publicará una crónica dels principals fets

agrícols y una revista de mercats, lo més perfeccionada possible.

Pera portar a cap nostre tasca contem ab la cooperació efica y valiosa de D. Josep Valls, Enginyer agrónom de la provincia.

D. F. Ballester Castelló, Director del Laboratori Químic Enològic de Valls.

D. Salvador Martí, Inspector provincial d'Higiene pequaria.

D. Lluís Ballester, Pèrit agrónom. Tarragona, Desembre de 1912.

J. MESTRES MIQUEL.

Director de la Càtedra Ambulant d'Agricultura.»

Transformacions

Es necessari que tothom s'hi fixi en aquest fet que anem a remarcar:

La forta ciutat mediterrania, atabalada per unes gents sense arrels y sense cor, encara no ha pogut anular les sabies disposicions d'anteriors consistoris. Una d'elles, lo de premiar l'edifici y la botiga, que anyalment se basteixin ab més gust y mérit artístic entre totes, ha anat seguint la seva durada.

Aquest any s'ha concedit lo gran premi d'edificis a la fàbrica de filats de En Cassimir Casarramona, aixecada sots los plànols y projecte del mestre arquitecte En J. Puig y Cadafalch. Lo gran premi d'establiments, no s'ha pogut concedir, y no pas per manca d'algu que ho mereixés si no per sobra. Lo jurat, un jurat respectabilíssim, ha tingut de concedir cinc mencions honorífiques equivalents a cinc grans premis en l'impossibilitat de distingir lo mellor, quan tots eren d'una sumptuositat y refinament d'estil perfectíssims.

Veyen si'n te d'importancia un fet normal de les costums ciutadanes.

Cinc bellíssims establiments se disputen lo gran premi de distinció artística entre la relació d'altres y altres que tenen apreciables condicions d'atansament al mérit. Cinc «barraques de jueus» que diria En Santiago Rusiñol, entre doble y doble de cervesa; cinc llocs aont s'hi fa negoci y pera ferhi s'han bastit, pero ab gust, ab relació d'art que triomfa sobre les velles carrinoneries dels «senyors Esteves», lo qual suposa als nostres comerciants una adaptació de corrents modernes, de gustos refinats que han invadit lo món embellitlo, ennoblintlo d'una manera agradable.

Y l'altre cas, oh! aquell es més important encara. Figureuse quin egoisme lo dels catalans; transformen aquells magatzems en caixonets que voregen los nostres rius rondinant dintre'ls seus coscos aquella munió de màquines industrials, y ara una ara una altra van mudantles d'un modo que'ls tren l'antipática uniformitat, aquella tristesa infiltradora d'una sensació més aguda, de l'esclavitut que hi dominava, que hi domina encara poc o molt.

Darrerament ha vingut a la faldá de Montjuic aquest catalá entusiasta de la bellesa y a la seva industria en lloc de fàbrica li ha fet un palau, palan hermós y sobri a la vegada que les transmissions y les «seelfaglines» hi deuen lliscar més amorosament ab una joia que's deuen comanar als treballadors:

—Veyen, treballa an aquella torre de les punxes—deuen dir los que s'hi guanyen la vida.

Després que vingui aquest escriptor pessimista castellá que's diu Pius Baroja y que fassi creure a la gent que totes les nostres coses son de cara a la pesseta: que ningú fa res sense pensar en lo fruit que'n treurá especulatin.

—Aquestes cases monumentals, va dir, tot es frontís, pera treure més diners dels qui les llöggen.—Y'l pobre decadentista, hem de creure una mica mal disposat a regoneixer superioritats de rassa que son ben visibles, no volia pensar que a dins d'aquelles cases bellament hermozejades hi ha sistemes moderns de calefacció, ventilació, llum, higiene y demás coses que avuy son imprescindibles, per comoditat y per trobarles necessaries.

Y ara, per afegidura, lo fet—que no es pas únic ni molt menys—d'un home

que tanca les màquines productores dintre un estoig arquitectónic, be deu demostrar que tota aquests judicis de genteta que'ns venen a desonbrir y ens diuen quatre fástics perque no'ns descubrim davant d'ells, tenen lo valor de un bram d'ase, que ni queda a l'història dels brams, ni fa tremolar les ondes del espay.

FURMIKETO.

ESPECTACLES

SALA REUS

Escullides sessions de cinematograf tots los dijous, dissaptes y dies festins.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine pera avuy. Preus y hores de costum.

Informació Local

Complimentant un acord pres en la Assamblea constitutiva de la Joventut Nacionalista Republicana, lo C. D. de la mateixa cursá ahir lo següent telegrama:

«President Consell ministres.—Madrid.—Joventut Nacionalista Republicana Reus al constituirse prega V. E. amnistia presos polítics-socials.—President, Batlle.—Secretari, Terrafeta.»

A Montblanch lo preu de l'oliya ha sofert un notable descens; de 14 pessetes a que's pagava dies enera la quarta, ha baixat a 13 pessetes la de primera qualitat.

Corresponén a ordre telegráfica del ministre, lo governador civil ha convocat als enginyers d'Obres públiques y agronomes pera estudiar los medis de empendrer obres pera donar treball als obrers.

VERMOUTH demanenlo en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

En la reunió general celebrada dilluns passat per l'Orfeó del Centre de Lectura, després de discutir y aprovar los estatuts y reglaments interiors, se procedí a l'elecció del Consell directiu, essent nomenats per unanimitat: president, don Ramón Jordana Monserrat; vis-president, don Pere Barrufet Puig; tesorero, don Salvador Felip; vocals: don Josep Ballester, don Bonaventura Goñjan, don Josep Gavaldá; bibliotecari, don Ramón Guardans; secretari, Pau Barrut.

Algunes societats recreatives están organisant ja, los balls de Carnaval, lo qui en aquest any será molt curt.

Desde'l dia 10 del corrent lo Doctor A. Tort Nicolau, metge especialista en Parts y enfermetats de la dona, ex-quefe clínic de la Maternitat y Inclusa de Madrid, visitarà en son Nou Consultori Arraval de Sant Pere, 45, principal.—De 5 a 9.—Consulta en son domicili, Plaça de Prim, 6, según, de 11 a 12 y de 3 a 5.—Telefon 78.

Durant lo passat mes de Desembre foren embarcats en lo port de Tarragona 17.500 bocois, 569 botes, 221 mitges, 594 quarts y 365 octaus de vi; 4.834 sacs d'avellana y 1.573 d'ametlla; 1.150 bocois, 12 botes, 9 barrils y 10 caixes d'oli.

Si's renneix majoria de regidors celebrará avuy sessió de primera convocatoria l'Exm. Ajuntament.

L'empresa del «Kursaal de Reus», anuncia pera avuy, entre altres cintes,

la molt interessant de 1.800 metres, «El Conde de Montecristo», basada en la novela de don Alexandre Damas.

Eduard Recasens Corredor de Comerá colegiat.—Intervenció de tota classe d'operacions als Banchs de la localitat.—Compra-venda de paper ex-tranger.—Operacions de banca y borsa. Arraval de Santa Agna, 55. Telefon 108

Don Joaquim Batet, catedrático d'aquest Institut, doná diumenge una conferencia en lo Centre Agrícol del Penadés, de Vilafranca, sobre'l tema: «Importancia de l'educació en la classe agrícola».

Ab la funció celebrada lo dia dels Reis a la nit al Teatre Fortuny, se despedí de nostre públio la companyia de opereta y sarsuela que durant una bona temporada ha actuat en aquell colisen.

Ab dita funció també ha termenat lo contracte d'arrendament ab l'empresa. No se sab fins ara qui arrendará lo teatre, si bé sembla que s'ho disputen varies empreses.

Rafel Morató Esteve VETERINARI

Clínica: Arraval baix de Jesús, 10.

Domicili: » » » 19, 2.º

Lo jutjat de primera instancia de Reus anuncia pera'ls dies 18 y 21 de l'actual la subasta del magatzem del carrer de Santa Agna n.º 7, y una pesa de terra, hort, de 169 áries, ab les valoracions de 4.000 y 8.000 pessetes respectivament.

S'ha rebut la real orden del ministeri de Fomento, referent lo nomenament de vocals de la Junta d'Obres del port de Tarragona a favor de don Ferrán Querol, per la Cambra Agrícola, y de don Celestí Salvadó, per la Lliga Marítima, d'aquella capital.

A Amposta aumta lo preu de l'arrós, pagantse actualment lo Belloch a 24 pessetes los 100 kilos y l'Amonquill a 23 50 pessetes.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

Gazetilla suplicada de l'Arcaldia:

«En la mañana de ayer martes al llegar el Sr. Secretario a su despacho, abrió el pliego que contenía el traslado oficial de la Real Orden dictada por el ministerio de la Gobernación sobre exención de subasta para contratar la traida de aguas del Mas Caballé. De modo que la copia que insertó de dicha R. O. el diario local «Las Circunstancias», no se sacó del traslado oficial recibido en las oficinas municipales. Conste así para evitar maliciosas suposiciones.»

Si non e vero...

Lo tren que procedent de Tarragona arriba en aquesta ciutat a quarts de sis de la tarda, al entrar en agulles sofrí lo descarrillament de dos vagons, trigant prop d'una hora en quedar la via lliure. Aixó produí'l retrás dels trens que a les sis sorten cap a Lleyda y cap a Tarragona.

Raimunda Farregut * Llevadora * Ha traslladat son domicili de la plaça del Castell, 2, a la de Catalunya, 5, primer, 2.º

En una de nostres anteriors edicions donavem compte de les dificultats posades en les duanes franceses en l'admissió de nostres vins. En confirmació de aixó, podem avuy afegir, que han arribat a Barcelona, aquests dies uns 500 bocois rebatjats, y als de Tarragona y Valencia han arribat uns 4.500 bocois,

procedents de les duanes de Burdeos, Cerbere, Cete y Marsella.

Lo motiu que aleguen nostres vehins pera no admetre aquestes partides de vi es perque es adulterat. La resolució de les autoritats franceses y'l motiu per elles alegat ha po-at en connotió molts elements vitícoles de nostre país, que entenen, donada la trascendencia del assumpte y la importancia que pod tenir pera'l desenrotllol del mercat nacional, la imperiosa necessitat de que intervinguin, en averiguació de l'ocorregut, les entitats que, com la Unió de Viticultors, te lloc senyalat en aquesta classe de negocis, pera fer que siguin amparats los drets y interessos del país productor.

Ostres verdes de Marennes (de 1.ª y 2.ª classe) y d'Arcachón

Se serveixen a preus económicos en l'acreditat Bar de J. SAGALÁ, carrer de Sant Joan.

En reunió general celebrada per la entitat «Sindicato Oleícola de Reus», s'acordá per unanimitat nomenar president a don Sebastiá Miró y vispresident a don Anton Llauredó.

L'inspector d'higiene pequaria senyor Martí, ha proposat al Consell provincial de Foment, que formin part de les Juntas locals de defensa contra les plagues del camp los veterinaris y visitadors municipals de remaderia y canyades.

SECCIO OFICIAL

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 7 DE JANER 1913

NAIXEMENTS

Jaume Estivill Estivill.—Consol Giménez Trinidad.—Francisca Sardá y Güell.

MATRIMONIS

Ramón Anguera Garreta, 51 anys, Carme baix, 63.—Teresa Vendrell Cort, 75 anys, Sant Paneraci, 20.—Francisca Figueras Anqué, 18 mesos, arraval de Santa Agna, 16.

DEFUNCIONS

Pau Aymat Pujol ab Isabel Deu Carreras.—Josep Bigorra Solé, ab Rosa Fort Aleu.

Informació comercial diària

para FOMENT

Moviment del Port de Tarragona

DIA 7 DE JANER DE 1913

datos facilitats per l'Agencia de don E. Fabregas

Entrades

«Antonia» de Cete, consignat a Masolas. Càrrega general.

Sortides

«Antonia» pera Cete y escoles. Càrrega general.

«Leonardo» pera Génova. Càrrega general.

«Pizarro» pera Hamburg y escoles. Càrrega general.

Anunci de sortides de vaixells

Dia 8.—«Manuela Pla» pera Cete, consignatari Mariné.

Dia 8.—«Andalucia» pera Marsella; consignatari Mac-Andrews.

Dia 9.—Varias vaixells pera la posta.

Dia 9.—«Cabo San Sebastian» pera Cete y Marsella, consignatari Peres.

Dia 10.—«Orion» pera Havre y Hull; consignatari Boade.

Dia 12.—«Adonis» pera Holanda, consignatari Ferrer.

Dia 13.—«Grao» pera Marsella, Niza, Ribera y Génova, consinatari Masolas.

Dia 20.—«Iberia» pera Saecis, consignatari Boade.

FOMENT se ven a Barcelona al kiosco del LICEO Rambla del Centre

A Tarragona Kiosco de J. Munté, Rambla S. Joan

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. - Teléfon 76

Propietari: PEDROLA

Magnífics departaments pera familia. :: Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. :: Luxosos salons independents. :: Cuina, la més selecta GARAGE PER AUTOMOVILS.

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19' ptes. los 55 kilos.
 > mitjà a 17'50 >
 > horta a 15'50 >
 > Comarca a 13'— >
 Ordí.—Aragó a —'— quatera.
 > Urgell a —'— >
 > Comarca a 10'50 >
 Neresch.—Aragó a —'— >
 > Comarca a —'— >
 > Extranjer a 20'— los 100 kilos.
 Favos.—Comarca a 15'— quatera.
 Favos.—Comarca a 14'— >
 > Andalusia a 30'— >
 > Valencia a —'— los 100 kilos.
 Burdanyes.—Comarca a 16'— >
 Fesols.—Comarca a —'— >
 > Urgell, a —'— >
 Garrofas a 26 rals quintá.
 Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despulles

Farina de 1.ª a 43'— ptes sach de 100 kilos
 > redona a 41'— id. id.
 > 2.ª B. a 33'— id. id.
 > 2.ª B. a 30'— id. id.
 Farineta a 18'— ptes. lo sach de 70 kilos.
 Tercerilla a 16'50 id. lo sach de 70 id.
 Trita a 29 rals lo sach.
 Segó a 22 id.
 Situació del mercat. Sostingut.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 ptes.
 Id. de 94 a 95 > a >
 Rectificat de 96 a 97 > a 130 >
 Desnaturalisat de 88 a 90 > a >
 Situació del mercat. S'opera normalment, sostenintse'l preus pel poc vi que's destila.

Vins

Negre superior de 6 l/2 a 7 rals gran.
 Id. corrent de 6 a 6 l/2 id.
 Blanc superior de 6 3/4 a 7 l/4 id.
 Id. corrent de 6 a 7 id.
 Rosat de 6 a 6 l/2 id.
 Misteles.—Negra de 50 a 55 ptes. carga
 Blanca, de 48 a 52 id.
 Granata, de 50 a 55 id.
 Moscatell, de 60 a 65 id.
 Situació del mercat. Encalmat pero ab preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Ametlles

Mollar en crosta a 60'50 ptes. sac 50 Ks.
 Esperansa 1.ª en gra a 110'— > qq. 41.600
 > 2.ª a 105'— >
 Comú del país a 102'50 >
 > d'Aragó a 102'50 >
 Llangueta a 110'— >
 Planeta a 135'— >
 Situació del mercat. Sostingut.

Avellanes

Garbellada a 47'— ptes. sac 58'4 kilos.
 Propietari negreta a 46'— >
 > embarc a 43'— >
 En gra 1.ª a 73'50 > quintá 41'600
 Id. 2.ª a 72'— >
 Situació del mercat. Tendencia a l'alsa.

Fesca saladá

Bacallá: Arribats los vapors «Cette» y «Dana» trobant lo mercat ab existència:

> Islandia Faxo a 47 ptes. los 40 k.
 > Id. primera 46 >
 > Id. mitjà 43 >
 > Id. Libro sup. 47 >
 Peix-palo superior a 46 >
 Tripa de bacallá a 24 duros >

Nota.—S'espera'l vapor «Setubal» ab carregament important.

Congre: Los primers arribos de la marca J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.

Tunyines: Venda nula, puig es fora d'época. Segueixen algunes existencies en magatzems, pretenent preus elevats.

Sardines:

Viveros de 36 a 38 ptes. miller.
 Carinos de 36 a 38 >
 Parrochas de 6 a 9 >

Los peixos d'Andalusia en los darrers arribos van millorant en calitat.

Olis

Fi d'Aragó de 23'— a 24'— ptes. canti 15 ks.
 Fi d'Urgell > 22'— a 23'— rals cortá 3'75 >
 Fi del Camp > 22'— a 23'— >
 Segona bo > 18'— a 19'— >
 Classes fruízes > a 17'— >
 De remolta vert > 90'— a 95 ptes. carga 115 ks.
 De remolta groch > 92'— a 98 >
 Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cuats valen de 17 a 18 pessetas

los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANJERS

Tondres 90 dt . . . . . 26'59 din.
 Idem 8 div. . . . .
 Idem vista. . . . . ops. 26'99 >
 París vista. . . . . > 7'00 >
 Marsella vista >
 Hamburg vista >

VALORS LOCALS din. pap. op.

435 Gas Reusense
 525 Industrial Harinera
 700 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos
 25 C Reusense de Tranvias
 200 C Reusense de Tranvias paivilegiades 5 %
 400 Electra Reusense
 165 Empresa Hidrotórica
 190 Electro-Química Teruel
 540 Obligacions Manicomio Reusense.
 2875 Manicomio Reusense
 605 Institut P. Mata (2.ª E.)
 605 Institut P. Mata (3.ª E.)
 500 Obligacions Electra Reusense.

BORSI DE REUS

MONTEROLS, 27

Cotisació a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir segons telegrama de la Banca Arnés

Interior . . . . . 83'77
 Amortizable . . . . . 27'35
 Orenses . . . . . 101'—
 Norts . . . . . 93'90
 Alacants . . . . . 94'12
 Banc Colonial . . . . . 56'75
 Banc Vitalici . . . . . 47'75
 Oblig. 4 p% Almansa . . . . .
 Oblig. 2 l/4 p% Fransa . . . . .
 Oblig. 3 p% Orense . . . . .

MADRID

Interior . . . . . 83'70

GIROS

Madrid . . . . . 6'65
 París . . . . . 6'90
 Londres . . . . . 26'93

Telegrama de la casa A. Lemoine

Exterior . . . . . 91'30
 Interior . . . . . 473'—
 Norts . . . . . 440'—
 Alacants . . . . .

FUTURS DE COTÓ

Darrera cotisació en la Borsa de Liverpool

	Tanca anterior	Darrera tanca
Disponible	7'11	7'19
Jáner-Febrer	6'83	6'90
Febrer-Mars	6'81	6'89
Mars-Abril	6'80	6'87
Abril-Maig	6'78	6'85
Maig-Juny	6'76	6'83
Juny-Juliol	6'74	6'81
Juliol-Agost	6'69	6'76
Agost-Setembre	6'68	6'74
Setembre-October	6'69	6'75
October-Novembre	6'31	6'33
Novembre-Desembre	Nal.	6'33
Desembre-Janer	6'87	6'94

Vendes a Liverpool 7 mil Bjs.
 Arribades en los ports dels E. U. en 1 dia 63 mil Bjs.
 Arribades en igual fetxa de l'any anterior 60 mil Bjs.
 Entrega follet explicatiu y reb ordres per les Borses de Liverpool, New-York y New-Orleans. En Joaquin Sociats, carrer de Santa Agna, 20, de 6 a 8 de la nit.

F. CABRÉ GONZALEZ
 SANTA AGNA, 19.—REUS

Darreres cotisacions segons telegrama de la casa A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA

Interior 4 p% . . . . . 83'62
 Amortizable 5 p% . . . . . 99'50
 Norts . . . . . 92'85
 Alacants . . . . . 27'20
 Orenses . . . . . 56'65
 Obligacions Fransa 2 l/4 . . . . . 93'75
 Municipi 4 l/2 . . . . . 93'50
 Obligacions Almansa 4 p% . . . . . 75'75
 Id. adh. . . . . 94'12
 Id. Segovias 4 p% . . . . . 48'50
 Id. Orenses 90 y 82. . . . .

Id. Roda a Reus. . . . . 53'75
 Alacants 4 l/2. . . . . 101'25
 > 4 p% . . . . . 94'15

BARCELONA

Francs . . . . . 7'65
 Lliures . . . . . 27'13

MADRID

Interior . . . . . 83'62
 Francs . . . . . 7'50

PARIS

Exterior . . . . . 92'15
 Norts . . . . . 463'—
 Alacants . . . . . 492'—

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba 8'12
 > Vilafranca > 8'37 (m)
 > 6'54 > 9'2 (E)
 > 8'40 > 13'27 (x)
 > 14'13 > 17'40 (c)
 > 17'16 > 20'34
 > 21'32 > 23'36 (E)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50 Arriba 9'21 (m)
 > 8'25 > 10'39 (E)
 > 9'23 > 12'48 (c)
 > 13'5 > 16'26 (H)
 > 15'4 > 19'24 (m)
 > 19'50 > 22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50 Surt 9'12 Arriba 9'58 (m)
 > 10'45 > 11'25 > 11'50 (E)
 > 13'18 > 14'24 > 14'58 (c)
 > 16'30 > 18'57 > 19'47 (m)
 > 19'46 > 21'11 > 21'48 (m)
 > 22'11 > 23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus

Surt a las 5'40 Arriba 6'46 E
 > 6' Surt 7'20 > 8'28 M
 > 7'15 > 9'3 > 10'44 M
 > 12'17 > 13'11 > 14'3 C
 > 17' > 18'45 > 20'28 M
 > 20'9 > 20'45 > 21'18 E

De Reus a Lleida

Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)
 > 13'35 > 20'05 (m.)
 > 17'59 > 22'03 (m.)
 > 20'30 > 0'22 (m.)

De Lleida a Reus

Surt 5'30 Arriba 9'46 (m.)
 > 16'15 > 20'17 (m.)
 > 15'— > 17'58 (c.)
 > 8'29 > 12'59 (m.)

De Reus a Tarragona

Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m.)
 > 9'57 > 10'30 (m.)
 > 12'35 > 13'07
 > 14'08 > 14'45 (m.)
 > 18'08 > 18'35 (c.)
 > 20'50 > 21'34 (m.)

De Tarragona a Reus

Surt 7'35 Arriba 8'10 (c.)
 > 9'00 > 9'35
 > 12'29 > 13'06 (m)
 > 16'36 > 17'14 (m.)
 > 19'25 > 20'03 (m.)

Companyia Reusense de Tranvias

Servey de trens que regirà desde'l dia 18 de Setembre de 1912

Sortides de Reus (Arraval de Robuster)

Tren n.º 4 a les 3'30
 > 6 > 8'18
 > 2 > 10'15
 > 8 > 14'50
 > 38 > 16'30

Sortides de Saló

Tren n.º 3 a les 4'15
 > 5 > 9'07
 > 7 > 11'15
 > n.º 1 > 15'50
 > 39 > 18'40

NOTA.—Desde'l proper diumenge, dia 22 dels corrents, fins nou avis en los dies festius se despatxaran bitllets d'anada y tornada de Reus a Saló a 0'55 pessetes, valaders para tot lo dia.
 Lo tren nfm. 4 de les 3'30 surt de l'Estació camí de Saló.

LINIA DE VALENCIA

Surten de Saló para Valencia.—9'18.—11'15.—17'07 (fins a Tortosa).—0'02.
 Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'45.—18'38.

Agencia de Transports y Acarreus

DE

Baptista Argilaga

Güell y Mercader núm. 1 (Hostalets). Teléfon 192

Serveys diaris a domicili entre Mora d'Ebre, Lleida, Valencia y Barcelona

Corresponsals: a BARCELONA, Josep Capdevila, Comtal, 35
 a MORA D'EBRE, Casanova y Tramunt, Palla, 7

NOTA: Servey especial d'acarreus.—Informes pera passatges per la línia Brasil, Rio de la Plata y Buenos Aires.

LA HIDRAULICA REUSENSE

de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaichs hidràulichs

Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existencies de rajoles, lo que li permet poguer servir lo gen' e en immillorables condicions de duració y permanencia dels colors.

Preus sense competencia.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª - REUS

Métode nou y sens dolor pera'l tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant lo paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat ab extraccions sense dolor y coronas d'or y porcelana.

Preus econòmichs

Consulta: A Mora d'Ebre los dijous primer y tercer de cada mes
 Gratuïta de 12 a 1 tots los dies excepte'ls dijous y dies festius

Companyia Francesa del Gramophone

Representació y dipòsit

R. PERPINYA

Major, 22.—REUS Despaig: 24, pral.

Nous preus. Nous Aparells. Nous Discs.—Bellotges. Gramhophons.—Dischs.—Aparell BEBE ab quatre Discs, 50 ptes.—Catàlechs gratis.

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C

Paviments Unifas Barcelona Ronda Sant Pere 3

LOS MILLORS DEL MON

Unics representants pera Reus y sa comarca:

Rosselló, Pamies & Ornos

ARRAVAL BAIX JESUS, 33 - 35

a qui podran dirigir ses comandes y preguntar preus y tota classe d'informes y detalls los Srs. arquitectes, propietaris y contractistes d'obres. Los mosaics de la casa E. F. ESCOFET & C. son sens dubte los més econòmichs perque jamay se desgasten ni perden lo seu brillant y magnific colorit primitiu, lo que fa que siguin los més sollicitats.

AVIS

Conrad Vernet Nogués

S'ofereix als seus clients y al públic en general pera gestionar tota mena de compra y venda de finques, com també préstams hipotecaris. A les persones que's dignin honrarlo ab sa confiança pera l'administració de finques aixís com pera la colocació de quantitats a préstam, procurarà servir-les ab tota garantia y reserva. Despatx: Carrer Sant Joan, 5, entressol. Hores: de 9 a 11 y de 2 a 3 tarda.

BOTES

Teodor Vernet

S. Francisco Xavier, 4. Reus

Se venen botes de 4, 2 y 1 carga, de superior calitat a preus baratos.

APRENENT

Se'n necessita un en la barberia del carrer de les Galanes.

Guanyará tot seguit.

IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

ENOFOSFORINA

Reconstituyent lo més efíacs y rápit pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónic cerebral perque remineralisa la **MATERIA GRIS** donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y
Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

Temporada d'hivern

Sastreria **F. Queralt**
REUS

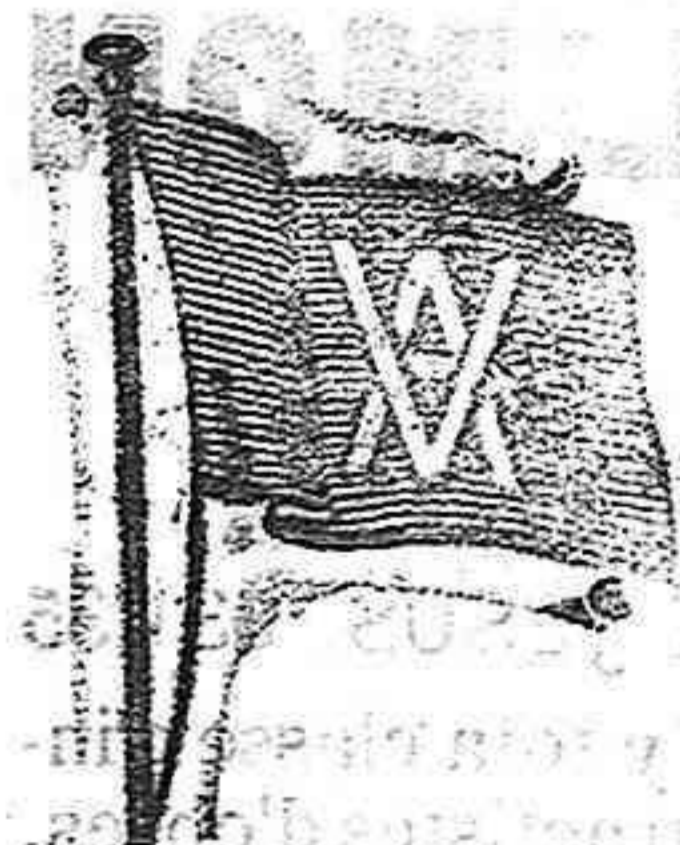
Monteols. 35.

Temporada d'hivern

Immens assortit de trajos y abrics. Preus inverosímils

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. **SEVILLA**

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarica-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres.

PROXIMES SORTIDES

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Desembre 19	Vapor Cabo San Vicente	Desembre 20	Vapor Cabo Toriñana
" 26	" Oropesa	" 27	" Corona
Janer 3	" Toriñana	Janer 4	" Peñas
" 10	" Corona	" 11	" San Sebastián
" 17	" Peñas	" 18	" Quejo

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En **MARIAN PÉRS.** - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

¡Alerta tot lo món!

Polvo regenerador pera fer pondre 3.000 ous al any ab sols deu gallines! 3.000 ous!

Primer y únich a Espanya (Patent per 20 anys).—Descobriment marvellós.—Resultats sorprenents. — Ponen tots los dies y en totes les estacions de l'any, fins en lo temps més crú de l'hivern: nombrosos testimonis.

Gasto insignificant.— Demanén follet explicatori. Demanén sempre la marca 2 GALLINES NEGRES, ab firma de l'autor: Dr. Donato Araujo.

AGENT A **JOAQUÍM FAU** Mallorca, 184, CATALUNYA: **BARCELONA**

Agent dpositari a Reus y sa comarca: **AUGUST PADRÓS FÀBREGAS**, Arraval de Robuster, 20.

De venda en totes les bones droguerías

DESCUBRIMIENTO SENSACIONAL

Curación radical de todas las enfermedades de la piel, de las llagas de las piernas y del artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc., por medio del

Tratamiento de **L. RICHELET**

Antes de la curación

Despues de 15 dias del tratamiento

Hemos señalado ya á los lectores de nuestro periódico, el Descubrimiento, sensacional del Sr. RICHELET (farmacéutico-químico) en Sedan (Francia), en lo concerniente á las enfermedades de la piel y de la sangre. A continuación indicamos las afecciones que más parácularmente son curadas por este prodigioso tratamiento:

Eczemas, herpes, impetigos, acnes, sarpullidos, prurigos, rojeces, sarpullidos farináceos, psoriasis, sycosis de la barba, comezons, enfermedades del cuero cabelludo, afecciones de la nariz y oídos, llagas y eczemas varicosas de las piernas, enfermedades sífilíticas.

La curación es igualmente segura en los trastornos de la circulación en el hombre y en la mujer, y en el artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc.

JAMAS HA HABIDO UN DESACUERTO. Este maravilloso tratamiento, ejerce su acción tanto en el punto donde se localiza el mal como en la sangre, que la deja completament purificada y regenerada.

El tratamiento de L. Richelet se encuentra en todas las buenas farmacias y droguerías de España, Canarias y Baleares.

Pídase hoy mismo un folleto ilustrado en lengua española al autor Sr. RICHELET, al depositario general en España D. FRANCISCO LOYARTE, droguería, calle San Marcial 33, SAN SEBASTIAN, y será remitido gratuitamente.

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia)
DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Ignacio de Loyola, 9, San Sebastián.

Venta en Reus.—A. PUNYED LLOBERAS, calle Llovera, 47.—ANTONIO SERRA Arrabal de Santa Ana, 80.